
Stichting Werkgroep Milieubeheer Rhenen

NIEUWSBRIEF 2014 NR. 1

“Puur goud” van de Rhenense beuken. Foto gemaakt door Dirk Prins.

- **Wat deed de WMR het afgelopen halfjaar?**
- **Nieuwe kerngroepleden**
- **Vernieuwing website**
- **Ingediende Zienswijzen**
- **Uiterwaarden bij Rhenen**
- **Parkeerplaats Paardenmarkt**
- **Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Middelwaart West**
- **Zienswijze Herinrichting N225**
- **Paddenscherp**
- **Natuurbeheer Kwintelooijen en opheffing Recreatieschap**
- **Korte Berichten**

WAT DEED DE WMR HET AFGELOPEN HALFJAAR?

Een nieuwe WMR-Nieuwsbrief ligt voor u. Hieronder vindt u een korte opsomming van de voornaamste activiteiten in de tweede helft van 2013. Op al deze onderwerpen wordt verderop uitgebreid ingegaan.

De uiterwaarden bij Rhenen en de voorgestelde parkeerplaats aan de Paardenmarkt in de Veerwei

In het najaar werden verscheidene aan elkaar gerelateerde ontwerpbesluiten en beschikkingen bekend gemaakt door de gemeente Rhenen en de provincie Utrecht over de inrichting van de uiterwaarden bij Rhenen en de voorgestelde aanleg van een parkeervoorziening aan de Paardenmarkt in de Veerwei. De WMR diende tegen al deze ontwerpbesluiten zienswijzen dan wel beroepen in. Uitvoerig wordt op deze gecompliceerde materie ingegaan.

Ontwerpbestemmingsplan Middelwaard West

De gemeente Buren heeft weer een nieuwe stap gezet in de ontwikkelingen voor het industrieterrein Middelwaard West met het in procedure brengen van een nieuw ontwerpbestemmingsplan. De Middelwaard West ligt pal tegenover Rhenen in de uiterwaard op de zuidoever van de Rijn. Op 9 december jl. dienden het Comité Middelwaard West en de WMR vrijwel gelijke en zeer kritische zienswijzen in. Belangrijke punten daarin zijn onder andere: landschappelijke inpassing en geluidszone. Lees de uitgebreide toelichting voor alle details.

Herinrichting N225 Verkeersbesluit en ontwerpbestemmingsplan

Gedurende vele jaren volgt de WMR al het voornemen van de provincie Utrecht om de insnijding van de N225 in de Grebbeberg te verbreden en daarbij fietsstroken aan te leggen met gescheiden ligging van de autorijbaan. Inmiddels heeft de provincie Utrecht een Verkeersbesluit bekend gemaakt in september 2013 en heeft Rhenen, eveneens in september, een ontwerpbestem-

mingsplan gepubliceerd. Het plan voor de herinrichting is herzien maar is nog steeds ongewenst. De redenen waarom vindt u uitgebreid toegelicht.

Kwintelooijen

De toekomst van de zandafgraving Kwintelooijen als recreatie- en natuurgebied is onzeker geworden nu het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug vermoedelijk wordt opgeheven. Het IVN en de WMR zijn bezorgd en de grote vraag is wat dit voor consequenties zal hebben voor het gebied.

Paddenscherp

De fondsenwerving door de WMR voor de aanleg van een paddenscherp op de Cuneuraweg bij Zideris is tot onze grote vreugde volledig geslaagd. De fondsen zijn beschikbaar, een aannemer is reeds benaderd maar nu nog de aanleg. We zijn daarbij uiteraard (mede) afhankelijk van een soepele medewerking van de provincie en de gemeente .

Overige zaken

De acceptgirokaart met betrekking tot het jaar 2013 is in de tweede helft van dat jaar naar alle donateurs verzonden. Mocht de kaart kwijtgeraakt zijn; u vindt het bankrekeningnummer van de WMR in de tabel op pagina 20.

Als laatste nog een verzoek:

Er spelen op het ogenblik in de Gemeente Rhenen en omgeving zoveel zaken op het gebied van natuur, milieu en ruimtelijke ordening dat wij graag de WMR kerngroep willen uitbreiden en verjongen met enthousiaste leden. Wij hebben uw hulp daarbij nodig. Heeft u zelf interesse of wilt u ons attenderen op iemand, neemt u dan contact op met één van de bestuurs- en/of kern-groepleden. We maken graag een afspraak voor een nadere kennismaking.

Han Runhaar en Roel van de Weg

NIEUW KERNGROEPLEDEN

Ik ben Hans Molkenboer, 53 jaar en woon met mijn vrouw en twee dochters in Elst, Utrecht. Ik ben Onderofficier bij de Koninklijke Landmacht en als Medior ICT beheerder werkzaam op het Militair Revalidatie Centrum in Doorn. Samen met nog twee andere collega's zijn wij verantwoordelijk voor de automatisering en alles wat daaraan gerelateerd is. Vanuit mijn functie heb ik op beperkte schaal te maken met het beheer van het Intranet van het centrum. Mijn ervaring bestaat met name uit het beheer van medische applicaties en heb derhalve verscheidene werkbezoeken naar voormalig Joegoslavië en Afghanistan mogen maken.

Afgelopen najaar heb ik gereageerd op een oproep voor een vrijwilliger voor het actueel houden (content management) van de website van de Stichting WMR. Gezien mijn interesse voor het beheer van websites, was dit een mooie gelegenheid om deze kennis verder uit te breiden. Na de eerste kennismaking met de kerngroepleden van de WMR bleek dat er ook de behoefte bestond om de website een geheel nieuw uiterlijk te geven. Dit was voor mij reden te meer om deze uit-

daging met veel enthousiasme aan te nemen. Samen met Willy Hoorn, de vorige content manager, hebben we de eerste stappen gezet om een nieuwe website neer te zetten. Op de één na laatste dag van 2013 stond de website klaar om ingericht en gevuld te worden en kon ik aan de slag om er iets moois van te maken.

Al met al een project dat mij de kans geeft om mijn kennis van het beheer en ontwerp van websites naar een hoger plan te tillen en de WMR te kunnen voorzien van een mooie en actuele website.

Hans Molkenboer

Mijn naam is Els van Ingen. Sinds 2013 ben ik lid van de werkgroep. Vanaf mijn geboorte ben ik woonachtig in Rhenen. Belangstelling voor de natuur werd mij vroeger met de paplepel ingegoten. Wandelen door de bossen van Rhenen, langs de Koerheuvel en de Koningstafel, was op zondag met onze vader vaste prik. Momenteel ben ik werkzaam als jeugdbibliothecaris in de bibliotheek in Bunschoten/Spakenburg. Mijn taken zijn daar o.a. contacten te verzorgen tussen de scholen, gemeente en bibliotheek. Natuurlijk ben ik een fanatieke lezer en misschien wel de grootste klant van de bibliotheek.

Mijn grootste hobby is reizen en natuurgebieden bezoeken. Vooral de diversiteit aan natuurgebieden in de wereld boeit mij enorm. Tevens is het leuk om met allerlei culturen in aanraking te komen. Thuis hebben wij een bescheiden tuin met een vijver en vissen, een moerasgedeelte met kikkers en salamanders en in het voorjaar veel kikkervisjes.

Verder doe ik het onderhoud in onze tuin samen met mijn man. En doe ik niets liever dan zalig in de tuin te zitten met een kom thee en een boek.

De WMR kende ik al via mijn zus. Zij heeft in het verleden wilgen geknot in Elst en Achterberg. Belangstelling heb ik vooral naar de ontwikkelingsplannen die de gemeente Rhenen heeft voor de toekomst. Er wordt soms te veel voorrang gegeven aan de economische belangen. De natuur die wij nog hebben in Rhenen moet goed beschermd worden. Ook de nieuwe plannen voor de jachthavenuitbreiding volg ik met interesse.

Wat ik voor de WMR kan betekenen, moet ik nog ervaren. Ik heb een aantal vergaderingen bijgewoond en vond dat erg boeiend.

Els van Ingen

UITERWAARDEN RHENEN EN PAARDENMARKT VEERWEI: Zienswijzen over en beroepen tegen ontwerpbesluiten over de uiterwaarden bij Rhenen en de voorgestelde parkeerplaats aan de Paardenmarkt in de Veerwei

In het najaar werden verscheidene aan elkaar gerelateerde ontwerpbesluiten en beschikkingen bekend gemaakt door de gemeente Rhenen en de provincie Utrecht over de inrichting van de uiterwaarden bij Rhenen en de voorgestelde aanleg van een parkeervoorziening aan de Paardenmarkt in de Veerwei. Het betrof de volgende (ontwerp-) besluiten:

- de ontwerpomgevingsvergunning voor de aanleg van een parkeerplaats voor 103 auto's aan de Paardenmarkt in de Veerwei met ter inzage legging van 4 september tot 16 oktober 2013 gevolgd door:
- de door B&W van Rhenen op 5 november jl. verleende omgevingsvergunning voor de aanleg van de parkeerplaats en;
- de ontwerpbeschikking van Gedeputeerde Staten (GS) van Utrecht op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) voor de aanleg van een parkeerplaats aan de Paardenmarkt in de uiterwaard bij Rhenen in de Veerwei gevolgd door:
- de door Gedeputeerde Staten (GS) van Utrecht op 26 november jl. verleende vergunning op grond van de Nbw voor de aanleg van de parkeerplaats;
- het ontwerpbestemmingsplan 'Uiterwaarden bij de stad Rhenen en Planmilieu-effectrapportage (PlanMER)' met ter inzage legging van 26 september tot en met 6 november 2013.

Cuneratoren Rhenen. Foto Dirk Prins.

De WMR diende tegen al deze (ontwerp-) besluiten zienswijzen dan wel beroepen in.

- Zienswijze over de ontwerpomgevingsvergunning aanleg parkeerplaats aan de Paardenmarkt op 15 oktober bij B&W van Rhenen;
- Beroep tegen de verleende omgevingsvergunning en verzoek om een voorlopige voorziening op 25 november jl. bij de rechtbank Midden-Nederland;
- Zienswijze over ontwerp beschikking Nbw op 22 oktober jl. bij GS van Utrecht;
- Beroep tegen de verleende vergunning Nbw op 30 december bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State;
- Zienswijze ontwerpbestemmingsplan 'Uiterwaarden bij Rhenen en PlanMER' op 4 november jl. bij de gemeenteraad van Rhenen.

De gemeente wil in de uiterwaarden bij de stad Rhenen ruimte bieden aan recreatie en toerisme, landschap en natuur en wil daarbij een parkeerplaats aanleggen voor 103 auto's op de locatie van de Paardenmarkt in de Veerwei nabij de N225 en de Veerweg. Voor de realisatie daarvan zijn alle voornoemde besluiten nodig.

Uitzicht vanaf Cuneratoren Veerwei. Foto Dirk Prins.

Parkeerplaats en vergunningen daarvoor

Wat daarbij opvalt is dat de gemeente veel haast heeft met de aanleg van de parkeerplaats. Zo veel haast dat niet gewacht kan worden totdat het bestemmingsplan voor de uiterwaarden, waarin de parkeerplaats is gepland, vastgesteld zal zijn, waarna pas besluiten genomen zouden kunnen worden die de aanleg van de parkeerplaats mogelijk kunnen maken. De beweegredenen om aan de Paardenmarkt zo'n grote nieuwe parkeerplaats te willen hebben, zijn niet goed te begrijpen omdat er intussen een grote dubbele ondergrondse garage is gerealiseerd pal in Rhenens winkelcentrum. Deze lijkt voldoende voor de winkelfunctie

van Rhenen die beperkter is dan bijvoorbeeld in Veenendaal en Wageningen. Voor de bezoekers van het restaurant 'Tante Loes' biedt de nieuwe parkeerplaats weinig soelaas want zij zullen niet graag de hele Veerweg van en naar hun geparkeerde auto's willen lopen. Kennelijk willen B&W en de Raad van Rhenen nog voor de gemeenteraadverkiezing in maart 2014 een daad stellen door de aanleg van de parkeerplaats bestuurlijk mogelijk te maken nog voordat het bestemmingsplan zou zijn vastgesteld. In feite volgen de gemeente Rhenen en de provincie Utrecht dus een volgorde in alle te nemen besluiten die weliswaar juridisch mogelijk is, maar wel onlogisch is en daarom incorrect.

Omdat de locatie van de parkeerplaats en de uiterwaarden bij Rhenen deel uitmaken van het Vogelrichtlijngebied Uiterwaarden Neder-Rijn was het nodig om ten behoeve van alle besluiten een zogenoemde 'Passende beoordeling' alsook een PlanMER te maken. De Passende beoordeling en de PlanMER komen tot de conclusie dat de voorgestelde ontwikkelingen, inclusief de aanleg van de parkeerplaats, geen significante gevolgen zullen hebben voor de instandhoudingsdoelen van het Vogelrichtlijngebied. Volgens de Passende beoordeling is er ruim voldoende foerageergebied aanwezig om die instandhoudingsdoelstellingen voor met name de in de uiterwaarden overwinterende ganzen (kol- en grauwe ganzen) te behalen.

Foeragerende brand-, kol- en grauwe ganzen. Foto Dirk Prins.

In de verleende vergunning Nbw van de provincie is de draagkracht in aantallen vogels aangegeven voor onder meer de kol- en grauwe gans in het Vogelrichtlijngebied Uiterwaarden Neder-Rijn. Die aantallen zijn respectievelijk 2900 en 880. De tabel stelt dat beide overwinterende ganzensoorten voor-

komen in de uiterwaarden Rhenen en in de Palmerswaard en dat enkele tientallen kolganzen foerageren op de Veerwei en de ijsbaan (gelegen tussen Veerweg en Rijnstraat), maar dat die aantallen te gering zijn om van invloed te kunnen zijn op de draagkracht. Wij bestrijden deze conclusie en dit vormt de kern van onze zienswijzen en beroepen tegen de besluiten van Rhenen en de provincie.

Kolganzen in de veerwei. Foto Fred Hoorn.

Ons argument is dat uit telgegevens van wintervogeltellingen verzameld door de de Vogelwerkgroep Wageningen van de KNNV-afdeling Wageningen een heel ander beeld naar voren komt waardoor de gevolgen van de aanleg van de parkeerplaats niet als onbetekenend kunnen worden afgedaan. De telgegevens geven namelijk een goed beeld van de werkelijke aantallen kol- en grauwe ganzen in het gebied. Het telgebied van de Vogelwerkgroep strekt zich uit van het veer bij Elst tot aan de Rijnbrug. De hoogste aantallen kolganzen die zijn waargenomen in dit telgebied zijn:

- 1500 in februari 2009
- 1520 in november 2011
- 2300 in maart 2012

Voor de Veerwei zijn de volgende specifieke aantallen waargenomen:

- 140 kolganzen en 450 grauwe ganzen op 19 januari 2010
- 40 kolganzen en 170 grauwe ganzen op 14 februari 2010.

Dat wil zeggen dat op 19 januari 2010 4,8 % van het aantal kolganzen en 51,1 % van het aantal grauwe ganzen, dat nodig is voor de draagkracht, aanwezig was in de Veerwei. Op 14 februari 2010 bedroegen deze percentages respectievelijk 1,4 % en 19,3 %.

Deze aantallen kunnen niet worden afgedaan als zijnde 'insignificant'.

De WMR komt dus tot een andere conclusie

dan de gemeente Rhenen en de provincie en zij stelt vast dat de Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet niet juist is uit-evoerd, omdat die is blijven steken in de eerste stap van de beoordeling met als uitkomst dat er geen significant nadelige effecten zullen optreden.

Voorlopige voorziening

Om te voorkomen dat Rhenen na het verlenen van de omgevingsvergunning en de vergunning Natuurbeschermingswet (Nbw) toch al aan de slag gaat met de aanleg van de parkeerplaats, hebben wij een zogenoemde voorlopige voorziening aangevraagd bij de Rechtbank Midden-Nederland. De Rechtbank heeft laten weten dat de zitting met behandeling van de vraag om de voorlopige voorziening en het beroep dient op 29 januari 2014. Zo lang de rechter nog geen uitspraak heeft gedaan, mag Rhenen niet beginnen met de aanleg.

De uitspraak door de Rechtbank Midden-Nederland zal van directe invloed zijn op de behandeling van ons beroep - later in 2014 - tegen de verleende vergunning Nbw bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Vijfdelig kaasjeskruid Paardenveld. Foto Dirk Prins.

Bestemmingsplan Uiterwaarden bij Rhenen

De uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland over het beroep tegen de omgevingsvergunning is vanzelfsprekend ook van invloed op de vaststelling door Rhenen van het bestemmingsplan 'Uiterwaarden bij Rhe-

nen' en het PlanMER. Tegen die tijd is er echter een nieuwe gemeenteraad gekozen en is ook een nieuw college van B&W agetreden en in die nieuwe situatie zullen wij bezien of het nodig is ook in beroep te gaan tegen het bestemmingsplan.

Ganzen voor Tante Loes. Foto Fred Hoorn.

Vanwege de ligging van het plangebied in Vogelrichtlijng gebied en gebied dat is voorgedragen voor aanwijzing als Natura 2000 gebied, zijn wij van mening dat in het bestemmingsplan en het PlanMER de functies natuur en landschap voorop behoren te staan. De functies recreatie en toerisme hebben betrekking op het medegebruik van het plangebied. In het ontwerpbestemmingsplan en het PlanMER ligt de nadruk in het deelgebied 'Hoofdzone Midden' nog te veel op het medegebruik recreatie en toerisme.

Weliswaar is het inrichtingsplan 2012 al beter dan het inrichtingsplan dat dateert uit 2009, maar de voorgestelde ontwikkelingen (parkeerplaats, ijsbaan en uitbreiding van de passantenhaven) gaan ten koste van de natuurdoelen: stroomdalflora, ganzen en de wintergasten waaronder kol- en grauwe gans, alsook van de ecologische verbindingfunctie tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug door de uiterwaarden bij Rhenen.

Jules Scholten

ONTWERPBESTEMMINGSPLAN MIDDELWAARD WEST

De gemeente Buren heeft weer een nieuwe stap gezet in de ontwikkelingen voor het in-industrieterrein Middelwaard West met het in procedure brengen van een nieuw Ontwerpbestemmingsplan. De Middelwaard West ligt pal tegenover Rhenen in de uiterwaard op de zuidoever van de Rijn. Er zijn drie bedrijven die daar actief zijn. Het gaat om:

- AgruniekRijnvallei - diervoeders,
- K3Delta – op- en overslag van zand, grind en klei,
- Verchip- en ontschorsbedrijf Middelwaard bv.

Buren was en is bereid mee te werken aan de verschillende ontwikkelingen en activiteiten die de bedrijven van plan zijn uit te voeren. De besluitvorming daarover verliep versnipperd, omdat Buren steeds probeerde de ontwikkelingen voor de individuele bedrijven met afzonderlijke bestemmingsplannen te regelen. Al die plannen werden in 2012 en eerder dit jaar vernietigd door de Raad van State tijdens beroepszaken die wij, het Comité Middelwaard West en de gemeente Rhenen tegen die plannen hadden aangespannen. In de beroepen hadden het Comité en wij gepleit om te stoppen met de versnipperde besluitvorming en over te gaan op een integrale aanpak. Alleen dan zou het mogelijk zijn om de cumulatieve zicht- en milieuhinder die Rhenen zal ondervinden van alle geplande ontwikkelingen, in hun geheel te kunnen beoordelen.

Na de uitspraken door de Raad van State gaf Buren eindelijk hieraan gehoor en besloot één alles omvattend integraal bestemmingsplan op te stellen voor het gehele industrieterrein. Inmiddels had AgruniekRijnvallei aangekondigd te willen uitbreiden met de bouw van een 60 m hoog op- en overslaggebouw voor grondstoffen voor de veevoederindustrie. Dank zij flinke tegenstand vanuit Rhenen in de vorm van inspraak en gesprekken met de verantwoordelijke wethouder en raadsleden, besloot de raad van Buren in juni jl. de hoogte van het gebouw te beperken tot 40 meter met een mogelijke uitloop tot 45 meter. Dit besluit was een kleine stap in de goede richting maar niet voldoende om de zichthinder voor Rhenen tot een acceptabele omvang terug te brengen. Tegelijkertijd legde

dit besluit van de raad een zware hypotheek op de verdere besluitvorming over het integrale bestemmingsplan. Daarom bepleitten het Comité Middelwaard West en wij bij het gemeentebestuur van Buren om alle belangen die bij dit plan spelen te benoemen en te wegen en daarvan uitgaande het nieuwe plan te maken.

Kaart van het gebied waar het omdraait.

Deze aanpak kon worden gerealiseerd door eerst een voorontwerp voor het bestemmingsplan op te stellen. Daaraan wilden het Comité en wij graag en constructief meewerken. Het voorstel werd door Buren helaas niet aanvaard. Het bestuur bleek veel haast te hebben om het nieuwe bestemmingsplan nog voor de gemeenteraadverkiezing in maart 2014 te kunnen laten vaststellen door de Raad. In het tijdschema paste de opstelling van een voorontwerp niet en dus besloot Buren om in november direct over te gaan tot de publicatie van het Ontwerpbestemmingsplan buitengebied Middelwaard West.

Er restte ons dus niets anders dan het ontwerpbestemmingsplan en alle bijbehorende documenten nauwgezet te bestuderen en onze opmerkingen daarover - die wij eigenlijk al bij een voorontwerp hadden willen inbrengen - in een zienswijze op te nemen. Voor de bestudering van alle documenten zochten en kregen wij hulp van vier deskundigen op het gebied van landschappelijke in-

passing, geluid- en overige milieuhinder, energieverbruik en verkeersaspecten naast onze eigen kennis op het gebied van de ecologie van het plangebied en omgeving.

Op 9 december jl. dienden het Comité Middelwaard West en wij vrijwel gelijke en zeer kritische zienswijzen in. De belangrijkste punten daarin zijn:

- De landschappelijke inpassing houdt totaal geen rekening met beleidsvoornemens van Gelderland en van Buren met name in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) dat Buren recentelijk vaststelde. Buren stelde dus beleid vast om dat vervolgens niet in de praktijk toe te passen. Dit kan worden getypeerd als 'selectieve bestuurlijke vergeetachtigheid'.
- Volgens het ontwerpbestemmingsplan zijn er milieu- en energietechnische argumenten om het op- en overslaggebouw van AgruniekRijnvallei zo hoog mogelijk te bouwen. Het is gebleken dat deze bewering nergens op is gebaseerd. Natuurlijk neemt het volume dat opgeslagen kan worden af als het gebouw kleiner/lager wordt, maar dat maakt per saldo niets uit voor de milieu-emissies, want elke silo zal voorzien moeten zijn van stofafvang, geluidreducerende maatregelen etc. Het energie verbruik zal er ook niet door verminderd worden. Elementaire natuurkunde leert immers dat de arbeid, die verricht moet worden om een massa omhoog te brengen, evenredig is met de hoogte: $A=M*H$. In feite geldt hier: hoe hoger hoe meer energieverbruik. Uit energetische overwegingen is het dus juist zaak om de gemiddelde hoogte van het op- en overslaggebouw niet groter te maken dan nodig is voor vrije stroming naar de vrachtwagens. Dit is belangrijk met het oog op de gewenste landschappelijke inpassing zoals voorgesteld in het 'beeldkwaliteitsplan'. Dat plan kwam tot de conclusie dat een bouwhoogte van 40 tot 45 m heel moeilijk landschappelijk inpasbaar zal zijn.
- Er is ernstige twijfel aan de juiste uitvoering van de zogenoemde 'Passende beoordeling', die moest worden gedaan, omdat het plangebied in en direct naast Vogelrichtlijngebied ligt. De uitgevoerde Passende beoordeling komt tot de conclusie dat de industriële ontwikkelingen niet leiden tot ernstige aantasting

van de 'instandhoudingsdoelen' voor het Vogelrichtlijngebied. Vanwege deze conclusie acht Buren het ook niet nodig dat een PlanMER moest worden opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan. De juistheid van die conclusie wordt door ons in twijfel getrokken.

- Het havengebied ligt in de Ecologische Hoofdstructuur Natuur (EHS). Daarom behoort toetsing plaats te vinden aan de provinciale regels voor de EHS. Volgens het ontwerpbestemmingsplan is toetsing echter niet nodig omdat er in het havengebied geen nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden. Dit klopt niet met het voornemen van K3Delta om in het havengebied een drijvende klasseerinstallatie in bedrijf te hebben die zand en grind opbaggert en sorteert op korrelgrootte. Daardoor zal regelmatig verstoring en vertroebeling van het oppervlaktewater optreden.

Grauwe ganzen. Foto Dirk Prins.

- De geluidzone in het nieuwe bestemmingsplan reikt weer precies tot aan de grens met Rhenen. Het is duidelijk dat dit is gedaan om te voorkomen dat Rhenen moet worden geraadpleegd over de zone. Dit was ook het geval bij de vorige vernietigde bestemmingsplannen. Die plannen hielden toen alleen rekening met de geluidemissie van K3Delta, terwijl in het nieuwe bestemmingsplan de geluidemissies van alle drie bedrijven is inbegrepen. Dit houdt in dat de bedrijven en Buren in de berekening van de zone weer geen rekening hebben gehouden met toepassing van de best beschikbare technieken om de geluidemissies aan de bronnen zoveel als mogelijk te reduceren.

- De regels bij het bestemmingsplan maken het mogelijk voor het College van B&W om door middel van Omgevingsvergunningen uitbreidingen aan de drie bedrijven toe te staan met verhogingen van de bouwhoogten. Deze mogelijkheid doet afbreuk aan het besluit van de raad van Buren in juni om de bouwhoogte van het op- en overslaggebouw van Agruniek-Rijnvallei te beperken tot 40-45 m. Bovendien opent deze mogelijkheid de weg naar verdergaande ontwikkelingen.

Gemeente Rhenen heeft ook een zienswijze ingediend die zich richt op de geluidzone en

N225 vormt een belangrijke regionale verbinding tussen Utrecht en Arnhem. de handhaving daarvan, alsook op de zichthinder.

Het valt te bezien of Buren in staat zal zijn om het bestemmingsplan in februari 2014 vast te stellen. Als dat gebeurt zonder wezenlijke aanpassingen, zullen wij moeten beslissen over het instellen van beroep bij de Raad van State.

Jules Scholten

HERINRICHTING N225 OVER DE GREBBEBERG Verkeersbesluit van de provincie Utrecht en ontwerpbestemmingsplan van de gemeente Rhenen

Gedurende vele jaren al volgt de WMR het voornemen van de provincie Utrecht om de insnijding van de N225 in de Grebbeberg te verbreden en daarbij fietsstroken aan te leggen met gescheiden ligging van de autorijbaan. Het plan voor de herinrichting is intussen herzien en wel verbeterd ten opzichte van het oorspronkelijke voornemen, Het nut en noodzaak voor de herinrichting is door de provincie steeds gerechtvaardigd met verwijzing naar de huidige veronderstelde onveilige situatie voor fietsers op dit wegstuk van de N225. Dit is door ons steeds sterk betwijfeld en met reden. Het plan is daarom ook in de verbeterde versie nog steeds ongewenst.

Inmiddels heeft de provincie Utrecht een Verkeersbesluit bekend gemaakt in september 2013 en heeft gemeente Rhenen - ook in september - een ontwerpbestemmingsplan gepubliceerd. Het Verkeersbesluit van de provincie omvat de herinrichting van de N225 buiten de bebouwde kom van Rhenen tot aan de kruising met de Grebbedijk en richt zich op de verkeersborden en verkeerstekens die nodig zijn voor de herinrichting. Het Verkeersbesluit loopt aldus vooruit op het bestemmingsplan van de gemeente Rhenen waarin de ruimtelijke ordening van de herinrichting aan de orde komt.

Verkeersbesluit

Het Verkeersbesluit beoogt de fietsveiligheid en het fietscomfort op dit deel van de N225 te verbeteren. In de overwegingen bij het besluit staat onder meer: "De provinciale weg

Op het deel van de komgrens van Rhenen en de Cuneraweg zijn nu nog smalle aanliggende fietspaden aanwezig. Het ontbreken van vrij liggende fietspaden levert problemen op."

Om dit knelpunt op dit wegvak op te lossen worden geheel vrij liggende fietspaden vanaf de bebouwde komgrens van Rhenen tot het monument bij de Erebegraafplaats aangelegd. Tevens komen er vanaf het monument tot en met het kruispunt Cuneraweg - Grebbedijk fietsstroken die door schuin opstaande randen gescheiden zullen zijn van de autorijbaan. De WMR is van mening dat de voorgestelde ingreep de veiligheid voor fietsers eerder zal verslechteren dan verbeteren. Dat conflicteert met het doel van de ingreep. De geplande opstaande afscheidingen tussen de weg en de fietsstroken kunnen namelijk meer onveilig dan veiligheid verbeterend blijken te zijn vanwege een 'kaatseffect' en daaropvolgend schrikeffect voor bestuurders van motorvoertuigen die de opstaande randen raken. Ook kunnen fietsers die per abuis op de rijbaan voor het snelverkeer terecht komen, niet goed terugkeren naar het fietspad. Dat geldt vooral voor afdalend fietsverkeer dat met grote snelheid rijdt in de scherpe bocht naar rechts op de helling van 7%. De WMR heeft dan ook bezwaar gemaakt tegen het Verkeersbesluit.

Ook de Fietsersbond (afdeling Rhenen - Wageningen) heeft een bezwaar ingediend op dezelfde gronden als de WMR. De Fietsersbond wijst er in haar bezwaar op dat in Limburg - waar ook provinciale wegen voorkomen die zijn gelegen in insnijdingen in heuvelland - niet wordt gedacht aan fietsstroken met opstaande randen, omdat dat verkeers-onveilig is.

Houtduiven in de sneeuw. Foto Dirk Prins.

Ontwerpbestemmingsplan

De ingreep heeft sterk nadelige gevolgen voor de natuur- en cultuurhistorische waarden van de Grebbeberg. De WMR is op die aspecten ingegaan in haar zienswijze die zij eind oktober 2013 ingediend heeft bij de gemeente Rhenen na de bekendmaking van het ontwerp bestemmingsplan N225. De WMR stelde daarbij dat:

“De beoogde ingreep sterk nadelige gevolgen heeft voor de natuur- en cultuurhistorische waarden van de Grebbeberg. Dit deel van de N225 loopt over de Grebbeberg. Omdat dit wegdeel in de Tweede Wereldoorlog het toneel vormde van de slag om de Grebbeberg, heeft dit wegdeel een belangrijke cultuurhistorische waarde. Naast het monument en de Erebegraafplaats die aan deze weg zijn gelegen, is de weg zelf een belangrijk element dat Nederland herinnert aan de meidagen van 1940. De weg is daarmee een fysieke markering van het begin van de Tweede Wereldoorlog in Nederland.”

Ontwerp van de nieuwe situatie met vrijliggende fietspaden

Deze weg vormt met haar diepe insnijding in het meest zuidelijke punt van de Utrechtse Heuvelrug een zeer bijzonder en waardevol element in het landschap. Door de diepe insnijding en door de geringe breedte van de

weg raken de kruinen van de bomen, die aan weerszijden van de weg op de hellingen staan, elkaar. Dit gegeven vormt ook voor de natuur een belangrijk element. Er is een ongestoorde migratie over de weg over de volle lengte van de insnijding mogelijk van boomdieren zoals boommarters en eekhoorns. Een weg die diep in het landschap ligt ingebed in een boomrijke omgeving, is welhaast uniek in Nederland. Het ophogen van het wegdek met 0,5 m maakt de insnijding minder diep en tast daardoor het huidige karakter van de insnijding aan. Ons inziens moet de weg daarom zoveel mogelijk in haar huidige unieke vorm en karakter bewaard blijven, waardoor ook de kap van bomen vermeden kan worden.

Hoorzitting over het Verkeersbesluit van de provincie Utrecht over de herinrichting van de N225 in de insnijding in de Grebbeberg

Op 26 november 2013 vond een hoorzitting plaats in het provinciehuis van Utrecht voor de Adviescommissie GS en Provinciale Staten. Onderwerp: het Verkeersbesluit van de provincie voor de herinrichting van de N225 en de aanleg van gescheiden fietspaden in de insnijding in de Grebbeberg. De WMR werd gehoord evenals de Fietzersbond. Er werd ons gevraagd of de WMR zich ontvankelijk achtte. Wij antwoordden dat de WMR als belangenorganisatie voor de natuur en het milieu in Rhenen en omgeving, vindt dat verkeersveiligheid beschouwd mag worden als milieuaspect en dat de mens deel uitmaakt van het milieu. Vervolgens mochten wij en de Fietzersbond aangeven waarop onze bezwaren berusten. Ons betoog luidde als volgt: Het nut van de ingreep is niet aangetoond en wordt ook niet aangetoond in het verweerschrift van de provincie; integendeel de ingreep heeft een negatief effect tot gevolg in plaats van de veronderstelde verbetering van de verkeersveiligheid. Vanwege dit negatieve effect is het Verkeersbesluit dat zich richt op de plaatsing of verwijdering van verkeersborden en -tekens zinloos, althans voor het deel van de N225 tussen de Erebegraafplaats en de kruising van de Cuneraweg met de Grebbedijk. In dit licht is het streven van de provincie om het laatste stukje provinciale weg in de provincie te voorzien van gescheiden fietspaden, eveneens zinloos.

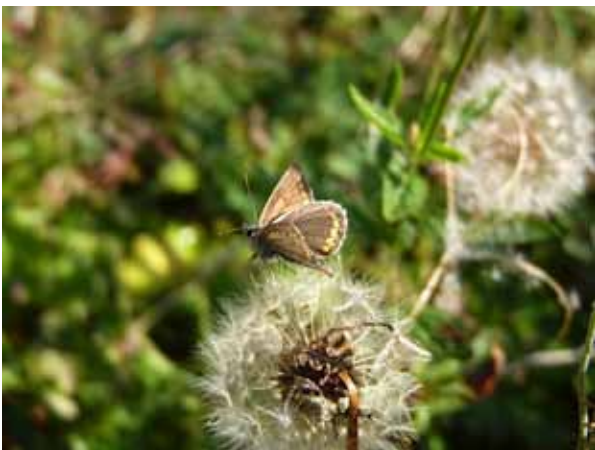
De WMR hecht eraan te stellen dat het geen bezwaar heeft tegen de aanleg van gescheiden fietspaden tussen de komgrens van Rhenen en de erebegraafplaats. Daarnaast juicht de WMR de aanleg van het ecoduct

en de verbetering van het kruispunt onderaan de Grebbeberg toe."

Ontwerp van het ecoduct over de N225.

Daarna nam de advocaat (!) van de provincie zeer uitgebreid het woord. Hij vroeg aan de commissie om GS te adviseren beide bezwaren niet ontvankelijk te verklaren, omdat het Verkeersbesluit alleen maar gaat over verkeersborden en -tekens en niet over de inrichting! De advocaat deed ook zijn best om

Bruin blauwtje op paardenbloem. Foto Marc van der Aa.

de bezwaren te weerleggen voor het geval de commissie niet zou ingaan op het verzoek om GS te adviseren de bezwaren niet ontvankelijk te verklaren.

Tenslotte kreeg de vertegenwoordiger van Rhenen het woord. Hij verklaarde dat het bestemmingsplan, dat Rhenen in procedure heeft voor de N225 van de grens van de bebouwde kom tot aan de kruising Cuneraweg - Grebbedijk, niet gaat over de inrichting. Dat ontlokte ons de opmerking dat wij dus de kans kunnen lopen dat onze zienswijze over het ontwerpbestemmingsplan ook bij het bestemmingsplan niet ontvankelijk zou zijn. Waar kunnen wij dan wel verhaal halen? De voorzitter van de adviescommissie antwoordde dat wij in dat geval maar een civiele procedure zouden moeten beginnen! Het vervolg van de zitting is dat wij het advies van de commissie aan GS toegestuurd krijgen. Wanneer GS zou besluiten om het Verkeersbesluit ongewijzigd vast te stellen en ons bezwaar niet ontvankelijk te verklaren, dan staat de mogelijkheid open om in beroep te gaan bij de Rechtbank Midden-Nederland.

Jules Scholten en Roel van de Weg

Favoriete vogel van Dirk Prins, tevens fotograaf

VOORTGANG PADDENSCHERM

Inmiddels zijn we anderhalf jaar bezig met een faunascherm langs de Cuneraweg dat de padden en overzetters een veilige overstek moet bieden tijdens de jaarlijkse paddentrek, net als bij de Palmerswaard. Afgelopen voorjaar besloten we een inzamelingsactie te starten en tot onze grote vreug-

de is die geslaagd. Particulieren, lokale organisaties en een paar grote fondsen zoals het Pr. Bernhard Cultuurfonds en het Streekfonds Utrechtse Heuvelrug hebben het benodigde bedrag gerealiseerd. Maar de spade kan nog niet de grond in. Want het eerste deel van het scherm komt langs een nieuw voet-

pad dat vanaf het kruispunt met de N225 naar Zideris gaat lopen, en de werkzaamheden hiervoor staan gepland voor maart/april 2014. Maar de ingrijpende aanpassingen aan de Grebbeweg kunnen dit doen vertragen. Mocht dit het geval zijn zullen we het scherm nog voor 2015 in ieder geval voor het grootste deel van de 450 m vast laten aanbrengen en het resterende stuk later. Ondertussen bestaat er ook nog de mogelijkheid dat er drie faunabuizen onder de Cuneraweg worden aangelegd die mooi aansluiten op het scherm, waar ook andere dieren van kunnen profiteren. De ecologisch adviseur van de provincie heeft deze optie

aangekaart in het kader van het totale Grebbebergproject.

De padden zullen dit voorjaar nog een keer op de inzet van onze vrijwilligers moeten vertrouwen. En als het even kan niet onder extra verkeersdruk door gelijktijdige omleidingen van de Grebbeweg. In dat geval zullen we zeker bij de Gemeente en Provincie aankloppen.

Gerard Vernooij

TOEKOMST KWINTELOOIJEN ONZEKER

De toekomst van de zandafgraving Kwinteloijen als recreatie- en natuurgebied is onzeker geworden nu het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied zo goed als zeker zal worden opgeheven.

Het recreatieschap beheert een aantal recreatiegebieden in het oostelijk deel van de provincie, waaronder Kwinteloijen. Het recreatieschap is een gemeenschappelijke voorziening die wordt betaald uit bijdragen van de gemeenten Rhenen en Veenendaal. Het animo om mee te betalen aan deze gemeenschappelijke voorziening is sterk afgenomen nu de gemeenten zelf zwaar moeten bezuinigen. De gemeente Veenendaal is al langer voorstander van het opheffen van het recreatieschap. Daarmee kan de gemeente jaarlijks €120.000,- besparen. Inmiddels lijkt het merendeel van de gemeenten die zijn aangesloten bij het recreatieschap vóór opheffing. Daarmee is het opheffen van de het recreatieschap nog slechts een kwestie van tijd. Grote vraag is wat dit voor consequenties zal hebben voor het gebied. Als er geen verdere actie wordt ondernomen gaat het terug naar de grondeigenaren, de landgoederen Dikkenberg en Prattenburg, en is dat het einde van Kwinteloijen als recreatiegebied. Dat zou bijzonder jammer zijn, omdat het gebied zeer intensief wordt gebruikt door bewoners van Veenendaal en Rhenen. En jammer omdat het gebied bijzonder rijk is aan bedreigde plant- en diersoorten: bij de laatste inventarisatie in 2010 werden maar liefst 57 plant- en diersoorten aangetroffen die op de landelijke rode lijst met bedreigde soorten staan! Juist de combinatie van recreatie en natuur maakt Kwinteloijen zo uniek: het is één van de

weinig plekken in de omgeving waar kinderen nog op een speelse manier kennis kunnen maken met de natuur.

*Kwinteloijen is een gebied waar recreanten ongedwongen kunnen kennismaken met de natuur.
Foto Han Runhaar*

Omdat het gebied door de provincie is aangewezen als 'Groene Poort' voor de Utrechtse Heuvelrug zou er vanuit de provincie enige actie verwacht mogen worden om Kwinteloijen als recreatiegebied te behouden. Dat lijkt echter niet het geval. De provincie heeft een 'Koersnotitie' laten opstellen waarin staat dat de provincie voor zichzelf alleen een taak ziet als 'regisseur' en 'verbinder', en dat de oplossing voor het beheer en onderhoud van de recreatiegebieden moet komen door 'gebiedsregisseurs' die 'mini-economieën' ontwikkelen. Waaruit die mini-economieën zouden moeten bestaan wordt in het midden gelaten. In een artikel in de Veenendaalse Krant van 15 september jl. toont wethouder Henk van Soest zich warm voorstander van een dergelijke mini-economie als alternatief voor een gemeen-

telijke bijdrage. Als voorbeeld van een mini-economie noemt hij een horeca-aannemer die een appeltaart aanbiedt en daarbij de lokale economie steunt door de appels voor de appeltaart niet af te nemen van een groothandel, maar van een fruitteiler uit het gebied.

Omdat we het optimisme van provincie en gemeente Veenendaal over de mini-economie als redding voor het gebied niet delen, zijn wij als WMR (Han Runhaar en Jan Klijn) en het IVN Veenendaal (Bert de Ruijter) eind november 2013 op bezoek geweest bij de voorzitter van het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied, de heer Joost van Oostrum. We hebben hem gevraagd welke oplossingen hij ziet om Kwinteloijen als natuur- en recreatiegebied te behouden en welke rol WMR en IVN daarin zouden kunnen spelen.

Vrijwilligers aan het werk zijn. De Natuurwerkgroep Kwinteloijen is door WMR en IVN opgericht om het recreatieschap te ondersteunen bij het beheer van het gebied. Foto Han Runhaar

Een belangrijke boodschap was dat het een illusie zou zijn om te denken dat het beheer en onderhoud van het gebied volledig betaald zou kunnen worden uit economische activiteiten en vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk van de door IVN en WMR opgerichte Natuurwerkgroep Kwinteloijen kan een nuttige bijdrage leveren aan het beheer van het gebied. En activiteiten als de motorcross en een klimbos kunnen maximaal enkele tienduizenden euro's per jaar opleveren. Maar zonder een basisfinanciering door de gemeenten Rhenen en Veenendaal is de exploitatie van het gebied onmogelijk.

Daarmee lijkt de sleutel voor het behoud van Kwinteloijen te liggen bij de gemeente Veenendaal. De gemeente Rhenen was geen voorstander van de opheffing van het recreatieschap en te verwachten is dat de gemeente bereid zal zijn de huidige bijdrage te continueren. Zonder financiële bijdrage van de gemeente Veenendaal is dat echter niet voldoende. Daarom zal het IVN de komende maanden de lokale partijen in de gemeente Veenendaal benaderen en hen vragen zich uit te spreken vóór het behoud van Kwinteloijen. Daarbij hoort ook de bereidheid als gemeente een financiële bijdrage te leveren aan het beheer en onderhoud van het recreatieterrein. Ook als de gemeente maar de helft van de huidige bijdrage aan het recreatieschap zou willen inzetten, zou dat al voldoende zijn om het gebied te redden.

Han Runhaar

KORTE BERICHTEN

RECONSTRUCTIE PLATANENLAAN/KLEINE KAMPEN

Op opvallend veel plekken in Rhenen wordt of is recentelijk fors in het plaveisel en het groen ingegrepen ten behoeve van het milieu en/of een grotere parkeerbehoefte of een nieuwe woonwijk. Ik laat de grote veranderingen wat betreft Binnenstad-Oost en Rhenense Hof hier voor wat ze zijn. Daarin heeft de WMR geen stelling genomen. Wel de actiegroep 'Houd Rhenen laag'. Ook ga ik niet in op de uitgebreide reconstructies bij de Spoorbaanweg/Achterbergsestraatweg. Deze betreffen rioolaanpassingen als onderdeel van het Rhenense totaalplan voor de gescheiden opvang en bodeminfiltratie van het regenwater dat in de straten en lanen valt.

En wat betreft Vogelenzang, daarover wordt elders in deze Nieuwsbrief geschreven. De genoemde wijziging in de rioolfuncties speelt een rol bij de ingrepen aan het doodlopende noordwestdeel van de Platanenlaan en het bosje achter het flatgebouw aan de Kleine Kampen. Deze betreffen bovendien een uitbreiding van de parkeermogelijkheden aldaar en over beide aspecten wil ik het hebben.

De WMR was en is via mij betrokken bij het vooroverleg over de aanpak hiervan. Met name de bomenkap en de herinrichting van het groen.

Wij zagen net als een aantal aanwonenden al die wijzigingen eigenlijk niet zo zitten. Netto

verdwijnt er toch weer een stukje stadsgroen en dat is intussen al verdwenen.

Onze WMR donateur en oud bestuurslid Lindy Deurvorst, flatbewoonster van De Kleine Kampen, heeft haar bezwaren tot en met het gemeentebestuur laten horen en schreef er ook een 'spreekje' over. Zie elders in deze Nieuwsbrief. Net als zij zocht ook aanwonende Els van Ingen contact met ons. Een andere visie of niets doen paste niet in het gemeentelijk gebeuren. Ik vond het positief dat onze mening toch gevraagd werd over de herinrichting van het groen. Zo hikte ik, net als Els, nogal aan tegen de voorgenomen kap van enkele oude dennen en sparren in het als een stukje 'stadsnatuur' ogende Platanenlaan plantsoen.

De Kleine Kampen voor de bomenkap. Foto Dirk Prins.

Na een bespreking met Pieter Jansen (Groenbeheer), die uitlegde over zijn herplantschema's, ben ik optimistischer over het nieuwe groen aldaar. Het wordt wat kleiner wegens de uitbreiding van de parkeerplekken waar de bewoners begrijpelijkerwijs om vroegen. Er worden twee groot uitgroeiende bomen aangeplant plus een scala aan weliswaar meest niet-inheemse maar wel vaak nectar- en/of stuifmeelrijke sierstruiken. De bomen betreffen Vleugelhoot (*Pterocarya*) en Plataan. Bij de in totaal 19 verschillende struikcultivars zitten geslachten als *Viburnum*, *Ilex*, *Cornus*, *Acer*, *Stephanandra*, *Spiraea* en *Aster*. Nog wat

zwaarder viel ons het voornemen een flink deel van het zo mooi natuurlijk uitgegroeide stukje bos met o.a. eiken, beuken en rode kornoelje te kappen achter het Kleine Kampen flatgebouw. Daar zijn intussen in de bodem grote caissons ingegraven voor de opvang en infiltratie van het regenwater van een groot deel van de Platanenlaan. Sommige bewoners betreurden het niet alleen zeer dat er een stukje natuur bij hen zou verdwijnen en hun woonprivacy gevaar kan lopen maar ook dat er volgens hen meer kans is op wateroverlast in de kelders. De gemeente denkt echter niet dat dit zal gebeuren en wijst bovendien op de mogelijkheid dat er in de toekomst een achteringang kan komen met een verbinding naar het parkeren in de Platanenlaan. Zelf zal ik nog betrokken worden bij een stukje herinplant na het afwerken van de grond boven de zinkbakken. De optie dat er tijdens de herbouw van de nabijgelegen Platanenschool, die nu ook plaatsvindt, auto's van de bouwfirmas geplaatst zouden worden is niet doorgegaan.

Onderstaande foto geeft de eindfase aan in de veranderingen van het Kleine Kampen bos.

Foto Dirk Prins.

Dirk Prins

NATURA 2000 GEBIED BINNENVELD AAN HET INFUUS?

Dinsdag 26 november jl. was er een informatieavond in Veenendaal, waar de provincies

Utrecht en Gelderland een toelichting gaven op de plannen voor het Natura 2000 gebied het Binnenveld. Het Natura 2000 gebied omvat de natuureservaten De Hellen en de Ben-

nekomse Meent. In deze gebieden komen de laatste restanten trilveen en blauwgrasland voor die ooit grote delen van het Binnenveld hebben bedekt. De status van het gebied is zeer omstreden. De natuurgebieden zijn afhankelijk van de aanvoer van schoon kalkrijke grondwater. Door de lagere waterpeilen wordt het schone grondwater echter merendeels afgevoerd naar de Griff. Vandaar dat een adviescommissie eerder concludeerde dat het gebied alleen duurzaam behouden kon worden als het Griffpeil met enkele decimeters zou worden verhoogd.

Waterdrieblad, een soort die nog vrij veel voorkomt in het trilveen. Foto Han Runhaar.

In een convenant uit 2012 tussen de provincie Utrecht, Ouwehands Dierenpark, Utrechts Landschap en de gemeente Rhenen, naar aanleiding van de dreigende sluiting van de parkeerplaats van het dierenpark, was afgesproken dat de boeren weer ruim baan zouden krijgen in Utrechtse deel van het Binnenveld. Opzetten van het Griffpeil doorkruist deze plannen. Door opzetten van het Griffpeil zou geen landbouw meer mogelijk zijn in de laagste delen van het Binnenveld, grenzend aan de Griff. De gemeente Veenendaal was bovendien bang dat er door de hogere waterstanden natschade zou optreden in het aangrenzende industrieterrein en in de nieuwe woonwijk Veenendaal-oost. Dit was reden voor de gedeputeerde Krol van de provincie Utrecht om langs te gaan in Brussel, met het verzoek om het Binnenveld te schrappen van de lijst van Europees beschermde gebieden. Zoals de gedeputeerde op de informatieavond aangaf was dat helaas niet gelukt en ook een poging van de gedeputeerde van Dijk

van de provincie Gelderland in Den Haag leverde niets op. Wat wel werd gehonoreerd was het verzoek van de provincie Utrecht om het voortouw te mogen nemen bij het opstellen van het beheerplan voor het Natura 2000 gebied. Daarmee verschaftte de provincie Utrecht zich ruimte om een oplossing te zoeken waarbij het Griffpeil niet omhoog zou moeten.

Op de informatieavond werd onthuld waaruit die oplossing gaat bestaan. Het plan is om grondwater uit een diepe bodemlaag te injecteren in een zandlaag direct onder natuurreservaten. Op die manier zou de waterdruk zodanig moeten worden verhoogd dat een deel van het grondwater weer zou kunnen doordringen in de reservaten zelf. Technisch lijkt het inderdaad mogelijk om op deze manier de grondwaterinvloed weer terug te krijgen in het gebied. Of het ook een duurzame oplossing is, is de vraag. Het is een erge dure en gekunstelde oplossing, waarbij het gebied de facto aan het infuus wordt gelegd. De kosten bedragen ca. € 2 miljoen, wat wel erg duur lijkt om een paar pachters in het laagste deel van het Binnenveld de gelegenheid te geven om optimaal te blijven boeren. Bovendien wordt jaarlijks 0,7 miljoen m³ water aan de ondergrond onttrokken, qua orde van grootte vergelijkbaar met de drinkwaterwinning van Veenendaal. En dat het Griffpeil niet omhoog gaat beperkt ook dat de mogelijkheden voor natuurontwikkeling aan de Gelderse kant van de Griff. Anders dan aan de Utrechtse kant, zijn in Gelderland conform de eerdere afspraken tussen rijk en provincie de gronden gelegen binnen de EHS wél aangekocht ten behoeve van natuurontwikkeling.

Al met al reden genoeg om niet erg blij te zijn met de gekozen oplossing. Maar bovenal is het een schoolvoorbeeld van wat er gebeurt wanneer de uitvoering van Europese ambities in de handen wordt gelegd van lokale bestuurders. Voor hen zijn een parkeerplaats bij een dierenpark en ontwikkelingsmogelijkheden voor lokale boeren nu eenmaal belangrijker zijn dan het behoud van planten en dieren die op Europese schaal in hun voortbestaan worden bedreigd.....

Han Runhaar

Trilveen in de Hel, met op de achtergrond de nieuwbouw van Veevendaal. Volgens de gemeente Veenendaal vormt het natuurreservaat een bedreiging voor wonen en werken in de gemeente. Foto Han Runhaar.

EEN SPROOKJE

Er was eens een oud stadje ergens in het midden van een Koninkrijk, waar vanouds zich mensen vestigden. Het stadje lag aan een trage rivier en de heuvels waren bosrijk. Het was dan ook geen wonder dat er een jachtslot werd gebouwd waar edellieden zich verlustigden aan het jagen op het vele wild dat zich daar ophield. Maar de tijd schrijdt onverbiddelijk voort en het jachtslot verdween mettertijd. Omdat het zo een mooi plekje was, werd er ook veel gevochten.

De Kleine Kampen, bulldozers aan het werk. Foto Dirk Prins

Er kwamen steeds meer mensen wonen, de bevolking nam toe en er werden dus steeds meer huizen gebouwd en straten aangelegd. Graanvelden langs een groene weg zorgden voor voedsel. Nu gebeurde het in de nachten dat er hoogbouw kwam, bijna aan de top van de heuvel, zodat er veel mensen daar konden wonen. Het was in de tijd dat technologie hoogtij vierde. Bijna alle mensen hadden automobielen en daar was ook plaats voor nodig. Overal was herrie en stank er was een probleem met een stof die het klimaat op de wereld veranderde. Op som-

mige plaatsen werd het warmer en droger terwijl tegelijkertijd door de hevige regenval overstromingen ontstonden. Gelukkig waren er nog genoeg bomen om te helpen deze problemen op te lossen.

Tussenfase De Kleine Kampen. Foto Dirk Prins.

Het vele blad van vooral oude bomen zorgen voor iets dat geleerde mannen 'fotosynthese' noemden. Daardoor wordt moeiteloos door de natuur een boze stof CO2 omgezet in iets vriendelijks voor het milieu. Hoe dat precies kan, daar waren de geleerden niet achter, maar één ding was zeker: de bomen moesten gespaard worden. Ook de wortelstelsels nemen op natuurlijke wijze het overtollige water op en zetten het om in de bodem. De kruinen beschermen de aarde tegen droogte. Eigenlijk was het allemaal heel duidelijk: bomen moesten overal zoveel mogelijk gespaard worden.

Maar achter het hoge gebouw bovenaan het oude stadje was gebrek aan parkeer-ruimte en men had bedacht om het bos

achter het gebouw te kappen en een ingenieus systeem van infiltratie toe te passen dat alle problemen zou 'oplossen'. Het hemelwater kon zo op goede wijze worden afgevoerd. En zo gebeurde het dat op een kwade dag de bomen werden gekapt. Toen de lente

kwam, waren de vogels niet meer aan het kwetteren en aan het koeren en dat deed de mensen in het hoge gebouw veel verdriet.

Kleine Boskabouter

DE INRICHTING VAN VOGELENZANG EN OPHOGING CUNERALAAN

De WMR is vanaf het begin van de ontwikkeling van het steenfabrieksterrein Vogelenzang en busremise Zwarteweg tot een woonwijk betrokken geweest. Enerzijds nam Sander van Opstal deel aan een uitgebreide Adviesgroep betreffende de woningbouw. Men ging zelfs op excursie naar Denemarken om daar inspiratie op te doen voor een meer duurzame bouw (niet gerealiseerd). Anderzijds namen Han Runhaar en ik deel aan de advisering over het behoud van de natuurwaarden rond de ontzandingplas aansluitend bij de Grebbeberg en de Ecologische Verbindingszone (EVZ) die de Grebbeberg via de uiterwaarden vanaf Vogelenzang via de Palmerswaard met de Heuvelrug verbindt. Adviesbureau De Groene Ruimte schreef het rapport 'Inrichtings- en Beheerplan Ecologische zone 'Vogelenzang'' (52 pagina's, plus 20 pagina's bijlagen) met daarin o.a. opgenomen Runhaar & Prins, 2006: Overzicht flora- en faunagegevens Vogelenzang, 2^e herziene versie, uitg. Stichting WMR, Rhenen als een van de bijlagen.

Konikpaarden in Palmerswaard. Foto Dirk Prins.

In de afgelopen jaren hebben we ook deelgenomen aan de inspraak betreffende de bijbehorende bestemmingsplanwijzigingen en daarbij onze bezorgdheid geuit over de te verwachten afname van de natuurwaarden in het gebied en de negatieve milieuaspecten rond de a.s. bewoning. In onze Nieuws-

brieven hebben we hierover regelmatig gerapporteerd.

Intussen hebben we kunnen zien hoe ver de inrichting van het terrein is gevorderd na heel veel grondverzet en egalisatie, verwijdering van vegetatie en hekken en de bouw van de eerste huizen. We hebben gereageerd op de vervuiling van het van nature zo kraakheldere kwelwater in de grote plas. Dit ontstond door het (in)schuiven van grond aan de westzijde van de plas. Hierover kregen wij steeds geen uitleg van de gemeente of het waterschap. De rode contour zou ook niet verschoven zijn (?!).

Een aspect waar Han en ik recentelijk via de provincie bij betrokken werden, is het ophogen en verbreden van een deel van de Cuneralaan, noodzakelijk voor een veilige vluchtroute bij extreme hoge waterstanden. Oorspronkelijk had men de laan willen verplaatsen maar dat zou betekenen dat de route via de aldaar gelegen EVZ zou lopen. Met een aanpassing van de Cuneralaan ter plekke is dit niet nodig en dat leek ook ons een ecologisch gunstiger oplossing. We waren blij er adviezen over te kunnen geven want bij deze aanpassingen van het wegdek zou de bijzondere flora in de berm aan beide zijden gevaar lopen. Er groeien daar zeldzame en deels Rode Lijst soorten als Borstelkrans, Kleine steentijm, Ronde ooievaarsbek en Pijpbloem die een rol spelen in het trachten de natuurwaarden van het gebied zo veel mogelijk te handhaven. In het meest westelijke deel van de ophoging gaat het maar om 10 cm, maar nabij de oprit naar de tapijtfabriek bedraagt dit 50 cm, vanaf dit punt blijft het niet verharde fietspad onveranderd.

We prijzen ons gelukkig dat de provincie, bij monde van Frans van Diepen, oog heeft (en blijft houden) voor de bijzondere flora alhier. Het betreft feitelijk vooral pioniersoorten dus deze zijn eigenlijk alleen maar gebaat bij de nu verrichte ingrepen waarbij de bermen

maar ook de zuidhelling van het terrein westelijk van de tapijtfabriek weer met open grond is opgeleverd.

Bovenstaande foto: nabij het punt waar de EVZ schuin over het wegdek loopt richting uiterwaard en Rijnbrug. Foto Dirk Prins.

DE LEEMKUIL KAN ER WEER EVEN TEGEN!

We berichtten eerder over de Leemkuil in de Stadsbossen, nadat deze in augustus 2011 in de westelijke helft was opgeschoond (met een zware caterpillar met kraan en grijper vanaf de zuidzijde was uitgediept en van een te veel aan planten, struiken en boomgroei, rottende bladeren en plantenresten en door kinderen ingegooide takken was ontdaan). Daarmee werd een voortschrijdende verlanding gestopt. De oostelijke helft zou 2 jaar later aan de beurt komen om tussendoor de flora en vooral de fauna even gelegenheid te geven te herstellen van deze stevige ingreep. De plas was in meer dan 10 jaar niet uitgediept zodat hij danig vervuild was zoals je dat ook in je eigen vijver kunt ervaren als je niets doet. Vooral aan de oostzijde spoelt er bij regenval zand in, want het pad vanaf de Autoweg loopt er vrij hellend naar af en allerlei maatregelen om inspoeling te voorkomen zijn nooit goed gelukt. Dat die pauze tussen de twee opschoningsfasen nuttig was bleek ons wel tot diep in 2012 toen we zagen dat het water pas na vele maanden weer helder werd en we weer veel opgewekt kwakende groene kikkers konden bewonderen.

Intussen is begin oktober ook de oosthelft opgeschoond en is er in de Leemkuil weer voldoende diep water met voldoende zuurstof waar vooral de waterfauna van profiteert. In eerdere jaren was me al gebleken dat er nog maar weinig diertjes in gedijden.

Vroeger haalde uit de Leemkuil wel eens en-

Ik kwam er tapijtfabriek directeur André Toonen eens tegen en complimenteerde hem met zijn beheer van zijn stukje zuidhelling. Hij houdt dit prima in de pioniersituatie waarbij enkele van de zeldzame plantensoorten behouden kunnen blijven. Daar kunnen we genieten van fraai geel bloeiende soorten zoals Teunisbloem en Stalkaars.

Dirk Prins

kele Kleine watersalamanders uit. Voor even want alle amfibieën zijn zwaar beschermd en een BOA (Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar) zou me daarvoor kunnen beboeten!

Hierboven een foto van de Leemkuil toen deze inmiddels was opgeschoond maar bij de eerste novemberstorm een omgevallen Ruwe berk te verdueren kreeg. De plantsoendienst heeft deze opgeruimd. Foto Dirk Prins.

Ook haalde ik er bijvoorbeeld libellen- en haftenlarven, waterkevers en bloedzuigers uit om te tonen aan de kinderen van de Rhenense basisscholen die vroeger mee deden aan de landelijke zogenaamde Boomplantdag. Ik vertegenwoordigde toen de WMR in een kraam bij de Leemkuil. De laatste jaren 'demonstreerde' ik daarom voornamelijk Gewone padden (ook in hun 'paarklem') die ik probeerde over te houden van onze paddenoverzetactie in maart langs de N225 bij de Palmerswaard. De Boomplantdag, een stukje natuureducatie aan de

jeugd, is door de gemeente helaas afgeschaffd in het kader van de bezuinigingen.

Vóór het opschonen in 2011 vond ik voornamelijk alleen kleine bloedzuigers in het ondiep geworden en onfris ruikende water. In de afgelopen zomer vonden Han Runhaar bij een voorbezoek aan de Leemkuil samen met gemeentelijk groenhoofd Theo Gokke en ik, er in korte tijd maar liefst 6 soorten Libellen. Bovendien zagen we ook weer de twee meest bijzondere waterplanten terug namelijk het Loos blaasjeskruid en Stomp fonteinkruid die beide zeldzaam zijn. Voorts stond er nog de Waterviolier die we straks ook graag weer terugzien. Het woekerende Mannagras en Fiorin willen we best kwijt.

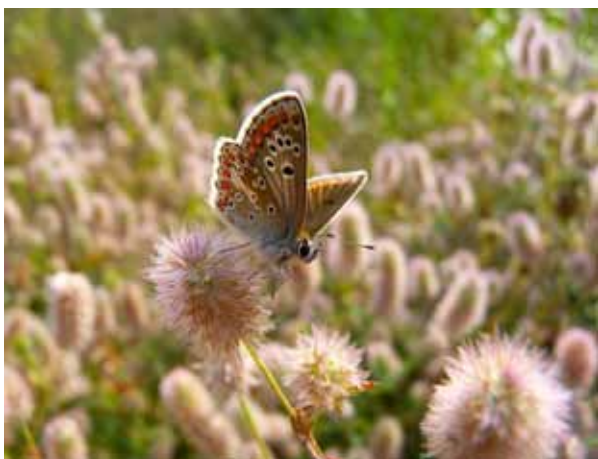
Han Runhaar en Theo Gokke. Foto Dirk Prins

Zelfs de fraaie Witte waterlelie mag best wat minder want dat zal er door een "vijverliefhebber" in gedeponeed zijn. Ooit zijn er ook gekweekte vissen in gebracht door hengelaars die overal in Nederland proberen de visstand te 'verbeteren' maar dit is feitelijk heel slecht.

Met name voor de watersalamanders en andere amfibieën want die worden vooral als kikkervisje door vissen opgegeten. Bovendien nu een exoot, de Zonnebaars.

Han adviseerde wat boompjes langs het water te sparen want boven het water zet een libel, de Pantserjuffer, zijn eieren onder de schors af. Warempel zagen we dit ter plekke juist gebeuren door een vrouwelijk exemplaar dat 'in de tang' werd gehouden door een mannetje dat andere mannetjes geen kans geeft. De larven vallen dan later in het water.

Dirk Prins

Bruin blauwtje op hazepootje. Foto Marc vd Aa.

Kolibrivlinder op Verbena. Foto Marc vd Aa.

INTERNET EN ELEKTRONISCHE NIEUWSBRIEF

De WMR heeft een internetsite: www.stichtingwmr.nl. Hierop worden actuele artikelen, plannen, foto's en ook de Nieuwsbrieven gepubliceerd. Indien u in het bezit bent van een e-mailadres dan kunt u de Nieuwsbrief per e-mail ontvangen. Dat scheelt papier, drukinkt en bezorgkosten. Een elektronische Nieuwsbrief spaart natuur en milieu!! Geef u op via onderstaand e-mailadres: aliedeboer-waanders@hetnet.nl

HERFST EN WINTER RONDON RHENEN

Foto's Dirk Prins.

STICHTING WERKGROEP MILIEUBEHEER RHENEN

Voorzitter	Han Runhaar	De Thijmenstoren 15	3912 AR Rhenen	0317-613615	han.runhaar@hetnet.nl
Vicevoorzitter	Roel van de Weg	Cuneralaan 15	3911 AA Rhenen	0317-614880	f2hrfvandeweg801@hetnet.nl
Penningmeester	Alie de Boer-Waanders	Lawickse Allee 48	6707 AJ Wageningen		aliedeboer-waanders@hetnet.nl
Bestuurslid	Jules Scholten	Cuneralaan 76	3911 AD Rhenen	0317-617145	jules.scholten@planet.nl
Secretariaat	Marjolein Posthumus	Maj. Landzaatweg 23	3911 AW Rhenen	06 47363751	mar.posthumus@planet.nl
Nieuwsbrief	Esther Slotboom				locktree1@gmail.com
Webmaster	Hans Molkenboer				molkenboer@online.nl
Kerngroeplid	Wil Schulte				wil.schulte@ziggo.nl
Kerngroeplid	Luuk Derks				luukderks@planet.nl
Kerngroeplid	Dirk Prins				dir.prins@planet.nl
Kerngroeplid	Ineke Kroes				I.Kroes@taharo.nl
Kerngroeplid	Els van Ingen				ysberen@xs4all.nl
Kerngroeplid	Sander van Opstal				sandervanopstal@hetnet.nl
Postadres	Stichting WMR	Postbus 67	3910 AB Rhenen		
Rekening	NL76 INGB 0002911077	t.n.v. Stichting Werkgroep Milieubeheer Rhenen			
Website	www.wmr-rhenen.nl				